

การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

A STUDY OF THE BUDGET MANAGEMENT PROBLEMS OF SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHONSAWAN

เขมจิรา อินทรกุล¹, สายทิพย์ ยะฟู², ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์³
Khemjira Intrakul¹, Saythit Yafu², Paphonsan Phothipitak³

Corresponding Author E-mail: khemjira.i@nsru.ac.th

Received: Feb 20, 2024; Revised: Mar 17, 2024; Accepted: Apr 12, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา และเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดขนาดโดยการใช้ตารางเครซีแอนด้อมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา 0.67 - 1.00 และมีค่าความเที่ยง 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีที่เป็นอิสระต่อกันและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือ ด้านการประเมินผลและการรายงาน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการควบคุมงบประมาณ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือด้านการจัดทำงบประมาณ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาน้อยกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 5 - 10 ปีและมากกว่า 10 ปี

คำสำคัญ : การบริหารงบประมาณ, สถานศึกษา, มัธยมศึกษา, นครสวรรค์

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education degree Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

² ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study the level of budget management problems in educational institutions and compare the level of budget management problems in educational institutions. The sample in this research was determined using Krejcie and Morgan formula. The sample was 331 administrators and teachers. A simple random drawing method was used. The instrument was a questionnaire about budget management problems of school with a content validity value of 0.67-1.00 for analysis and a reliability at 0.82. Data were analyzed by mean, standard deviation, independent t-test and one-way analysis of variance. From this study, the researcher found differences and therefore performed a pairwise test according to Scheffe's method. The research findings were as follows:

1. The overall of the four-sided Budget management problems of the school was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the most problematic aspect was the evaluation and reporting aspect with the highest level of problems, followed by the budget control aspect was the highest level of problems. And the aspect with the lowest problems was budgeting aspect with a high level of problems.
2. The results of comparing budget management problems in educational institutions, classified by position, experience in the current position and educational level were found to be significantly different in overall at the .05 level. When comparing in overall of pairwise differences, it was found that school administrators and teachers with experience in the current position for less than 5 years had less opinions on budget management problems in educational institutions than school administrators and teachers with experience in the current position 5 - 10 years and more than 10 years.

Keywords: Budget Management, Educational Institution, Secondary School, Nakhon Sawan

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 8 ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา นั้น มาตรา 59 ได้ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา มาตรา 60 ยังได้ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อ อีกทั้งมาตรา 62 ได้กล่าวไว้ว่าให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษา และคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอกหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามเจตนารมณ์ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542: 17) แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้กล่าวถึงปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษาด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษาไว้ว่า เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบบุคลากรซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ทำให้งบประมาณสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีน้อย จำนวนสถานศึกษาที่มีมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งผลให้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในเขตเมืองและชนบท ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนมีความแตกต่างกันมากขึ้น และเมื่อพิจารณาจากเป้าหมายการจัดการศึกษาด้านผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 70-71)

งานงบประมาณของสถานศึกษามีความสำคัญและส่งผลถึงระบบงานของการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมากในทุก ๆ ฝ่าย ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคลากรและด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งหากสถานศึกษาใดขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาแล้วนั้น ก็ย่อมส่งผลถึงคุณภาพของการพัฒนาทั้งทางด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดหาสื่อการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้รวมถึงการเพิ่มโอกาสในการเข้ารับการพัฒนาตนเองของครู การพัฒนาตามนโยบายของแผนปฏิบัติการประจำปี การส่งเสริมการเรียนรู้ของฝ่ายวิชาการ รวมถึงงานธุรการและการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อีกด้วย ดังนั้น งบประมาณจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาต่อการบริหารทุกอย่างและส่งผลถึงภาพลักษณ์ของสถานศึกษาแห่งนั้นด้วย โดยสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารด้านงบประมาณที่ดีจะส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งความสามารถในการบริหารงานด้านงบประมาณจะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน เพราะการบริหารสถานศึกษานั้นมีรากฐานสำคัญที่งานงบประมาณเป็นลำดับต้นๆ (สกลักษ์ สิงหราช. 2560: 17)

จากรายงานการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นต้องพัฒนาในเรื่องยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยเหนือ อีกทั้งผลการสังเคราะห์การตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า การปฏิบัติงานการเงิน การบัญชี และการพัสดุของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนด สาเหตุเกิดจากบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้าน

การเงิน การบัญชีและการพัสดุ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง ขาดการถ่ายทอดงานระหว่างเจ้าหน้าที่ที่มารับงานใหม่ทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง ประกอบกับขาดการควบคุมกำกับ ติดตามงานจากผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีของโรงเรียน (หน่วยตรวจสอบภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. 2564: 29)

จากความสำคัญและปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาดังกล่าว ผู้ค้นคว้าอิสระในฐานะครูผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มบริหารงบประมาณ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณที่ต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผน เพื่อให้เพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาเอกสารผลงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางและกรอบความคิดในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ยงศักดิ์ ก้านยาง (2560: 28) การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เป็นการใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาคือให้ผู้เรียน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ปิติภัทร วัดแก้ว (2561: 9) การบริหารสถานศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คน ร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมหรือคุณธรรม เป็นสมาชิกที่ดีมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน

สุวัชรกร ทัดเที่ยงนิกร (2562: 8) การบริหารสถานศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมเพื่อให้เกิด เจริญก้าวหน้า

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายด้านการจัดการศึกษา โดยมีการกระจายอำนาจภายในสถานศึกษา ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้คือ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเจริญงอกงามและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

1.2.1 การจัดทำงบประมาณ

สัมมา รณินธ์ (2556: 100) การจัดทำงบประมาณ คือ การดำเนินการต่างๆ ประกอบด้วย การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ การวิเคราะห์แผนกลยุทธ์ จัดทำแผนงบประมาณให้เชื่อมโยงกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จ การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ และการจัดทำคำขอจัดตั้งงบประมาณ

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560: 35) การจัดทำงบประมาณ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการและกำหนดค่าใช้จ่าย เป็นการจัดทำแผนทางการศึกษา ประมาณการรายจ่าย ประมาณการรายรับและสร้างสมดุลระหว่างรายจ่ายกับรายรับ

สรุปได้ว่า การจัดทำงบประมาณ คือ กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี ประมาณการรายได้ วงเงินงบประมาณ รายจ่ายและวิธีการเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือการจัดการในกรณีที่ประมาณการรายได้สูงกว่าวงเงินงบประมาณ กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนและงบประมาณรายจ่าย กำหนดกรอบประมาณการรายจ่าย ประมาณการรายรับล่วงหน้าและยื่นเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.2 การบริหารงบประมาณรายจ่าย

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2558: 54) การบริหารงบประมาณรายจ่าย คือ การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณและการรายงานผล

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560: 35) การบริหารงบประมาณรายจ่าย คือ การบริหารควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนหรือปรับเปลี่ยนหากมีกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณรายจ่าย คือ การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามระเบียบที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด

1.2.3 การควบคุมงบประมาณ

สัมมา รณินธ์ (2556: 100) การควบคุมงบประมาณว่า คือ การระดมทรัพยากรและการจัดการสินทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย การระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่างๆ การดำเนินการด้านกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการ การจัดหาผลประโยชน์จากสินทรัพย์

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560: 35) การควบคุมงบประมาณว่า คือ การนำเสนอแผนงบประมาณต่อผู้มีอำนาจอนุมัติตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปได้ว่า การควบคุมงบประมาณ คือ การกำกับ หรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้มีการใช้จ่ายงบประมาณภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรโดยผู้ตรวจสอบภายในและภายนอกให้เป็นไปตามแผนงานหรือรายการและภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณโดยจะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

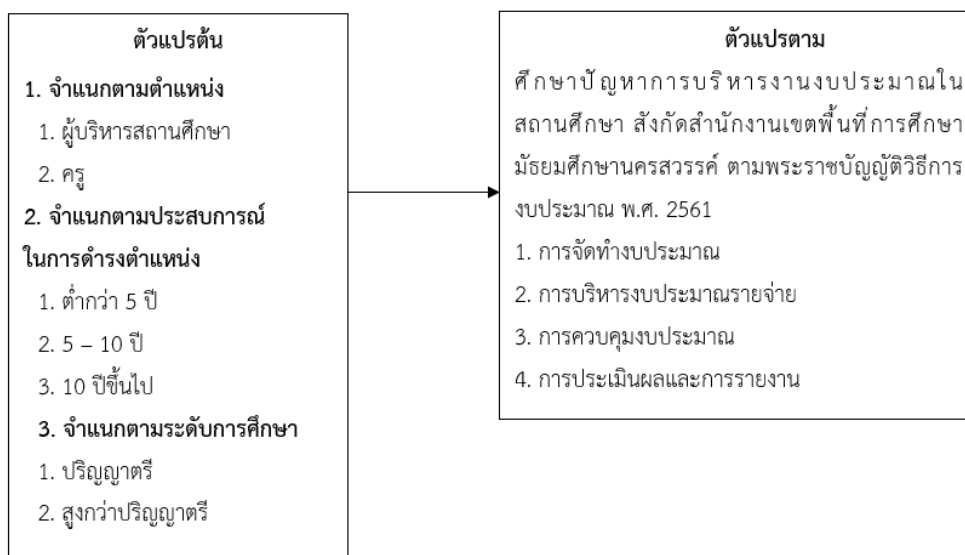
1.2.4 การประเมินผลและการรายงาน

สัมมา รณินธ์ (2556: 100) การประเมินผลและการรายงาน คือ การตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

เกตุจันทร์ทา ศรีวะรมย์ (2560: 35) การประเมินผลและการรายงาน คือ การตรวจสอบว่าได้ใช้จ่ายงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

สรุปได้ว่า การประเมินผลและการรายงาน คือ การจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน วัตถุประสงค์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ จัดทำรายงานผลการใช้จ่าย ประเมินผลการดำเนินงานให้ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผล ก่อนการจัดสรรงบประมาณ ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 37 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 77 คน และครู 2,185 คน รวมทั้งสิ้น 2,262 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ ผู้บริหารสถานศึกษา 11 คน ครู 320 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามข้อบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย 1. ปัญหาด้านการจัดทำงบประมาณ 2. ปัญหาด้าน

การบริหารงบประมาณรายจ่าย 3. ปัญหาด้านการควบคุมงบประมาณ 4. ปัญหาด้านการประเมินผลและการรายงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์ศึกษาเอกสารและที่ประชุมสัมมนาที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วยปัญหาทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการจัดทำงบประมาณ 2) ปัญหาการบริหารงบประมาณรายจ่าย 3) ปัญหาการควบคุมงบประมาณ 4) ปัญหาการประเมินผลและการรายงานจากนั้นศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างเครื่องมือแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและขอบเขตการค้นคว้าเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ออกแบบ

2.1) กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถามและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบแนวคิด

2.2) ร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด ให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3) พัฒนาเครื่องมือ

3.1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

3.2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 40 ข้อ เสนอเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ให้มีความถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา โดยมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

3.3) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของคำถามแต่ละข้อ นำโดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่ามีข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยนำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

3.4) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามเดิมมี 40 ข้อ เมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ไม่พบว่ามีข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และข้อที่วัดได้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีจำนวน 40 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำข้อคำถามทั้ง 40 ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4) การนำไปใช้

4.1) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

4.2) นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ทั้งฉบับได้ค่า เท่ากับ 0.82

4.3) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

หลังจากเสร็จสิ้นการพัฒนาและหาคุณภาพด้านความเหมาะสมของแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามขอบข่าย พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยวิธีการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยมีการแปลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

2.1.1) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม

2.1.2) หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

2.2) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.2.1) ค่าร้อยละ (%)

2.2.2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.2.3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.3.1) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Simple test

2.3.2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ตำแหน่ง		
	1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	11	3.30
	1.2 ครู	320	96.70
รวม		331	100.00
2	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน		
	2.1 น้อยกว่า 5 ปี	67	20.20
	2.2 5-10 ปี	192	58.00
	2.3 มากกว่า 10 ปี	72	21.80
รวม		331	100.00
3	ระดับการศึกษา		
	3.1 ปริญญาตรี	260	78.5
	3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	71	100.00
รวม		331	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 331 คน พบว่าส่วนมากตำแหน่งในสถานศึกษาเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 96.70 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.00 และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.50

ตารางที่ 2 แสดงระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวม

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา	อันดับ
1	ด้านการจัดทำงบประมาณ	4.37	0.32	มาก	4
2	ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย	4.48	0.29	มาก	3
3	ด้านการควบคุมงบประมาณ	4.55	0.32	มากที่สุด	2
4	ด้านการประเมินผลและการรายงาน	4.65	0.33	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย		4.51	0.32	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่าระดับปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51,

S.D.= 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงที่สุดคือ ด้านการประเมินผลและการรายงาน ($\bar{X}$ = 4.65, S.D.= 0.33) มีระดับปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.= 0.32) มีระดับปัญหามากที่สุด และด้านที่มีปัญหาคต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ($\bar{X}$ = 4.37, S.D.= 0.32) มีระดับปัญหามาก

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตาม จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา

ที่	รายการ	ผู้บริหาร		ครู		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการจัดทำงบประมาณ	4.53	0.21	4.37	0.33	1.62
2.	ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย	4.58	0.19	4.48	0.30	1.16
3.	ด้านการควบคุมงบประมาณ	4.71	0.17	4.55	0.33	2.98*
4.	ด้านการประเมินผลและการรายงาน	4.78	0.14	4.64	0.33	2.99*
รวมเฉลี่ย		4.65	0.06	4.51	0.25	5.95*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการควบคุมงบประมาณและด้านการประเมินผลและการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ที่	รายการ	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	ระดับปัญหา		F
			$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการจัดทำงบประมาณ	น้อยกว่า 5 ปี	4.30	0.37	2.76
		5-10 ปี	4.39	0.31	
		มากกว่า 10 ปี	4.41	0.32	
2.	ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย	น้อยกว่า 5 ปี	4.42	0.27	1.62
		5-10 ปี	4.50	0.30	
		มากกว่า 10 ปี	4.49	0.28	
3.	ด้านการควบคุมงบประมาณ	น้อยกว่า 5 ปี	4.46	0.36	3.54*
		5-10 ปี	4.58	0.32	
		มากกว่า 10 ปี	4.57	0.29	
4.	ด้านการประเมินผลและการรายงาน	น้อยกว่า 5 ปี	4.57	0.36	2.62
		5-10 ปี	4.66	0.31	
		มากกว่า 10 ปี	4.70	0.34	

รวมเฉลี่ย	น้อยกว่า 5 ปี	4.44	0.27	4.08*
	5-10 ปี	4.53	0.24	
	มากกว่า 10 ปี	4.54	0.25	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันโดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการควบคุมงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย ด้านการควบคุมงบประมาณตามความคิดของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	2	.727	.364	3.541*	.030
ภายในกลุ่ม	328	33.678	.103		
รวม	330	34.405	-		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าด้านการควบคุมงบประมาณ ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ย ด้านการควบคุมงบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามวิธีการของ Scheffe

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	ต่ำกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.46$)	5-10 ปี ($\bar{X} = 4.58$)	มากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.57$)
ต่ำกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.46$)	-	0.035*	0.126
5-10 ปี ($\bar{X} = 4.58$)	-	-	0.987
มากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.57$)	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาน้อยกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 5 – 10 ปี

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย โดยภาพรวม ตามความคิดของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	2	0.50	0.25	4.08*	0.02
ภายในกลุ่ม	328	20.13	0.06		
รวม	330	20.63			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่าโดยภาพรวม ตามความคิดของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามวิธีการของ Scheffe

ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	ต่ำกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.44$)	5-10 ปี ($\bar{X} = 4.53$)	มากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.54$)
ต่ำกว่า 5 ปี ($\bar{X} = 4.44$)	-	-0.09*	-0.10*
5-10 ปี ($\bar{X} = 4.53$)	-	-	0.01
มากกว่า 10 ปี ($\bar{X} = 4.54$)	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ที่	รายการ	ระดับการศึกษา	ระดับปัญหา		t
			$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการจัดทำงบประมาณ	ปริญญาตรี	4.34	0.32	-3.632
		สูงกว่าปริญญาตรี	4.49	0.32	
2.	ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย	ปริญญาตรี	4.46	0.29	-3.061
		สูงกว่าปริญญาตรี	4.57	0.30	
3.	ด้านการควบคุมงบประมาณ	ปริญญาตรี	4.53	0.32	-2.367
		สูงกว่าปริญญาตรี	4.63	0.31	
4.	ด้านการประเมินผลและการรายงาน	ปริญญาตรี	4.62	0.33	-2.684
		สูงกว่าปริญญาตรี	4.74	0.30	

รวมเฉลี่ย	ปริญญาตรี	4.49	0.25	-3.706
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.60	0.24	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 แสดงผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้านการประเมินผลและการรายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 331 คน จำแนกเป็นตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน และครู จำนวน 320 คน มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันส่วนใหญ่ 5-10 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีระดับปัญหาสูงที่สุดคือ ด้านการประเมินผลและการรายงาน รองลงมาคือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย และด้านที่มีระดับปัญหาต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดทำงบประมาณ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย ด้านการควบคุมงบประมาณและด้านการประเมินผลและการรายงาน พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน

ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำผลของการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ยังไม่มีความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณและการติดตามประเมินผลการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาเป็นอย่างดี จึงทำให้ผลการศึกษามีค่าเฉลี่ยปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร โยศรีธา (2564: 1) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอหลานสัก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหาร งานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอ ลานสัก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าด้านการประเมินผลและการรายงานและด้านการ ควบคุมงบประมาณมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบริหารงบประมาณรายจ่ายและด้านการจัดหางบประมาณมี ปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลและการรายงานและด้านการ ควบคุมงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่ายและด้านการจัดหางบประมาณ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันและระดับการศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหาร งบประมาณในสถานศึกษาและระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติ หน้าที่ในสายงานที่แตกต่างกันนั้น มีภาระงานและลักษณะที่แตกต่างกัน จึงอาจส่งผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการบริหาร งบประมาณในสถานศึกษาเกิดความแตกต่างกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูในมุมมองการบริหารงานงบประมาณ ของ สถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาอาจมองในมุมการปฏิบัติงานสำเร็จ ตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ในภาพกว้าง ซึ่งมุมมองของ ครูในฐานะผู้ปฏิบัติงานนั้น อาจมองลักษณะในการลงมือปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งได้ประสบปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามในการทำงานของครูมีภาระงานหลักคือการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ส่งผลให้ภาระงานพิเศษในการบริหาร งบประมาณ ไม่ได้พัฒนาตนเองเฉพาะด้านอย่างครบถ้วน จึงก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการบริหารงบประมาณใน สถานศึกษา ดังนั้นมุมมองปัญหานี้จึงส่งผลต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทนา สมิงไพร (2557: บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีความคิดเห็นว่าการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาในภาพรวมสามารถดำเนินการได้มีความแตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันนั้น ส่งผลให้การบริหารงานงบประมาณและการดำเนินงาน เกิดปัญหาที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า จะเห็นมุมมองการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาน้อยกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่งปัจจุบันสูงกว่าในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังอาจไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายโดยตรง จึงทำให้เกิดความเข้าใจน้อย กว่าบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบประมาณ นอกจากนั้นครูยังต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร สถานศึกษา ทำให้ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันที่น้อย ส่งผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานงบประมาณของ สถานศึกษา อีกทั้งประสบการณ์การทำงานยังไม่เพียงพอ แต่ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถ ความถนัดของแต่ละ บุคคล ในการทำงานงบประมาณ การปฏิบัติหน้าที่กับผู้อื่นภายในโรงเรียนนั้นย่อมเกิดปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อย่างไร ก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานทางงบประมาณนั้น ส่วนใหญ่มักพบเจอในทุกโรงเรียนแต่ต้องอาศัยผู้ที่มี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันที่มากกว่า เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็นทั้งนี้การกระจายภารกิจงานนั้น ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่บรรลุให้สำเร็จของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามครูที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันที่ มากกว่านั้น อาจมองมุมมองของปัญหาน้อยกว่ามากอาจเพราะเคยพบเจอหรือประสบปัญหาการบริหารงบประมาณมาก่อน แล้ว จึงเห็นความสำคัญของปัญหาน้อย ดังนั้นความแตกต่างของประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันจึงส่งผล แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรัชญากร อินทร์วัน (2565: บทคัดย่อ) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูปฏิบัติหน้าที่งานงบประมาณที่มีต่อสภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวมพบว่าด้านประสบการณ์ ในตำแหน่งมีความแตกต่าง กันที่ระดับนัยสำคัญ .01

3. ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับศึกษา ที่ต่างกันส่งผลต่อการปฏิบัติงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ที่ต่างกัน ความสามารถในการรับรู้และทำความเข้าใจในงาน รวมถึงการทำความเข้าใจต่องานที่ได้รับมอบหมายจึงแตกต่างกัน มุมมองที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาเกิดความแตกต่างกันส่งผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานงบประมาณของสถานศึกษา โดยความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่แตกต่างกันไม่เกิดขึ้นเฉพาะเพียงแต่ระดับการศึกษาเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถ ความถนัดในการบริหารงบประมาณของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิพัฒน์ ไทยอารี (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา พบว่า เจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่งบประมาณ กองบัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ และด้านบริหารจัดการงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ ควรมีการกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายของแต่ละกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนในสถานศึกษาก่อนปีงบประมาณ ระหว่างปีงบประมาณอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการวางแผนงานในการกำหนดวงเงินงบประมาณในปีงบประมาณนั้นๆ รวมถึงให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านหลักเกณฑ์และนโยบายการกำหนดวงเงินที่ชัดเจน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย ควรมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รวมถึงจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีตามกรอบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูผู้ปฏิบัติงานและครูทุกคนในสถานศึกษาที่จะสามารถจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณรวมถึงแผนปฏิบัติงานประจำปีได้อย่างถูกต้อง

1.3 ด้านการควบคุมงบประมาณ ควรมีการติดตาม เปรียบวัด การเบิกจ่ายงบประมาณ อย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดกรอบเวลาติดตามในแต่ละปีงบประมาณอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามแผนง่ายได้อย่างถูกต้องและทันกำหนดเวลา

1.4 ด้านการประเมินผลและการรายงาน ควรมีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ หาจุดแข็ง จุดอ่อน ร่วมกันหาแนวทางในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา และวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อนและร่วมกันหาแนวทางในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการติดตาม เปรียบวัด การเบิกจ่ายงบประมาณในสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาการบริหารงบประมาณตามทัศนคติของผู้บริหารงบประมาณในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายของแต่ละกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนในสถานศึกษาก่อนปีงบประมาณ ระหว่างปีงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- เกตุจันทร์ทา ศรีวระมย์. (2560). กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- นันทนา สมิงไพร. (2557). การศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรัชญากร อินทร์วัน. (2564). สภาพการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 11 ตอนที่ 74ก. หน้า 17.
- พิพัฒน์ ไทอารี. (2558, เมษายน) ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณของเจ้าหน้าที่ งบประมาณกองบัญชาการ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 3(3): 1181-1189.
- ปิติกัทร วัดแก้ว. (2561). แนวทางการบริหารการศึกษารูปแบบทวิศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร.
- ยงศักดิ์ ก้างยาง. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการโรงเรียนประชารัฐของ โรงเรียนโยนกวิทยา. การศึกษาอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่
- สกลลักษณ์ สิงหราช. (2560). การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย นเรศวร.
- สัมมา รณิธย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. (2565). รายงานการสังเคราะห์ผลการตรวจสอบภายในประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2565. นครสวรรค์: ผู้แต่ง.
- สิริพร โยศรีธา. (2564). แนวทางการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอำเภอสามโก้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุวัชรกร ทัดเที่ยงนิกร. (2562). ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.